

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

114/30.303/2020

Kunnanhallitus 08.06.2020 § 75

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi pyytäen lausunnon antajaa ilmaisemaan kantansa esitettyjen uudistusten sisältöön, laajuuteen ja voimaantulon ajankohtaan.

Hallituksen esitys oppivelvollisuuden laajentamisesta liittyy hallitusohjelman tavoitteeseen koulutus- ja osaamistason nousemisesta kaikilla koulutusasteilla, oppimiseröjen kaventumiseen ja koulutuksellisen tasa-arvon lisääntymiseen. Hallitusohjelmassa on linjattu, että jokainen peruskoulun päättävä suorittaa toisen asteen koulutuksen ja että oppivelvollisuusikä nostetaan 18 ikävuoteen.

Oppivelvollisuuden nostaminen 18 ikävuoteen ja oppivelvollisuuden laajentaminen toiselle asteelle edellyttää että perusasteen aikana varmistetaan, että kaikilla perusopetuksen päättävillä on toisen asteen opinnoissa tarvittavat tiedot, taidot ja osaaminen. Toisen asteen tutkinnon suorittaminen puolestaan edistää yksilön työllistymistä ja yhteiskuntaan osallistumista. Esityksen tavoitteena on osaltaan tukea työllisyysasteen nostamista.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi oppivelvollisuuslaki ja laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta sekä muutettavaksi näihin uusiin annettaviin lakeihin liittyen perusopetuslakia, lukiolakia, ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia, vapaasta sivistystyöstä annettua lakia, opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia, valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annettua lakia, opintotukilakia, koulumatkatukilakia, ylioppilastutkinnosta annettua lakia sekä eräitä muita lakeja.

Hallituksen esityksen luonnos on luettavissa alla olevasta linkistä.
[Lausuntopyyntö](#)

Asian on valmistellut kunnanjohtaja.

PÄÄTÖSEHDOTUS: Ilomantsin kunta toteaa lausuntonaan seuraavaa:

1. Lähtökohtaisesti tavoite koulutus- ja osaamistason nostamisesta, oppimiseröjen kaventumisesta ja koulutuksellisen tasa-arvon lisäämisestä turvaamalla jokaiselle toisen asteen tutkinto, on hyvä ja kannatettava.

2. Oppivelvollisuuden uudistamisen kannalta haasteellista on paitsi uudistuksen aikataulu lukuisine lakimuutoksineen, myös eräät uudistuksen sisällölliset asiat. Ollakseen toimiva, uudistusta ei voida toteuttaa hallituksen esittämällä aikataululla, jonka mukaan uusi laajempi oppivelvollisuus tulisi voimaan vuonna 2021 siten, että lakia sovellettaisiin ensimmäisen kerran lukuvuonna 2020 - 2021 perusopetuksen 9. luokkaa käyviin oppilaisiin. Mikäli uudistus halutaan toteuttaa, on sen valmisteluun lainsäädäntömuutoksineen varattava riittävästi aikaa. Toimivampi aikataulu olisi uudistuksen käyttöönotto aikaisintaan lukuvuoden 2022 -2023 alusta alkaen.

3. Hallituksen uudistuksessaan yhdeksi keskeiseksi tavoitteeksi asettama perusopetuksensa päättävien oppilaiden toisen asteen opinnoissa tarvitsemien tietojen, taitojen ja osaamisen saavuttamien on haasteellista toteuttaa perusopetuksen nykyisten resurssien vuoksi. Tästä aiheutuu omat haasteensa erityisesti toisen asteen ammatilliselle koulutukselle, jossa opetuksen järjestäjät joutuvat järjestämään opintojen alkuvaiheessa ylimääräisiä tukitoimia opintojen käynnistämiseksi ja sujumiseksi. Huomio uudistamisessa tulisi kiinnittää perusopetuksen, hakeutumisvelvollisuuden ja nivelvaiheen kehittämiseen. Tällä tavoin jokaisella nuorella olisi aidosti mahdollisuus toisen asteen tutkinnon suorittamiseen.

4. Suunnitellussa uudistuksessa oppivelvollisuuden laajeneminen tuo opetuksen järjestäjille velvollisuuden maksuttoman opetuksen järjestämiseen oppivelvollisuusikäisille ja rajoitetusti myös sen jälkeen opiskelujen keskeydyttyä väliaikaisesti perustellusta syystä. Maksuttomaan opetukseen kuuluvat koulumatka- ja asumisjärjestelyt on syytä huomioida erityisen hyvin pitkien välimatkojen harvaanasutuilla alueilla, joissa joukkoliikennettä ei ole tai se on vähäistä.

5. Maksuttoman oppivelvollisuuden tavoite oppimateriaalikustannusten alentamisesta ei saa johtaa oppimateriaalien tason heikentymiseen esimerkiksi siten, että opinnoissa tarvittavat digitaaliset materiaalit hankitaan määräaikaissensseinä. Materiaalien on oltava opiskelijoiden käytössä opintojen ajan.

6. Oppivelvollisuus uudistukseen liittyvästä kustannusten korvaamisesta opetuksen järjestäjille on syytä pitää tarkasti kiinni, ettei uudistukseen tahattomasti muodostu etukäteen tiedostamattomia kustannuksia opetuksen järjestäjien maksettaviksi aikana, jolloin kunnat ovat muiden velvoitteidensa takia taloudellisessa ahdingossa.

PÄÄTÖS: Hyväksyttiin.

Toimenpiteitä varten ja tiedoksi:

1. kirjaamo@minedu.fi
2. oppivelvollisuus@minedu.fi

Otteen oikeaksi todistaa:

Ilomantsissa 9.6.2020

Jari Kattainen
pöytäkirjanpitäjä

MUUTOKSENHAKUKIELLOT JA NIIDEN PERUSTEET

Tähän päätökseen ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Ilomantsissa 9.6.2020

Jari Kattainen

Annettu sähköpostin kuljetettavaksi

Ilomantsissa 9.6.2020

Minna Kontturi